INSTRUKCJA ALARMOWA

NA WYPADEK POWSTANIA POŻARU I EWAKUACJI

Każdy pracownik, który zauważy pożar powstały w budynku obowiązany jest natychmiast ostrzec osoby znajdujące się w zagrożonym rejonie, a następnie powiadomić o tym przedstawiciela kierownictwa lub osobiście zaalarmować Straż Pożarną

Schemat meldunku do Straży Pożarnej
gdzie się pali
co się pali
czy zagrożone jest życie ludzi
imię i nazwisko osoby, która alarmuje
nr telefonu, z którego osoba telefonuje

Telefony alarmowe

Straż Pożarna	998
Pogotowie Ratunkowe	999
Policja	997
Pogotowie Energetyczne	991

112

1. ZNAKI EWAKUACYJNE

Wyjście ewakuacyjne

Drzwi ewakuacyjne (lewostronne i prawostronne)

Kierunek do wyjścia (w lewo/w prawo)

Kierunek do wyjścia do drogi ewakuacyjnej schodami w dół (w lewo / w prawo)

kierunek do wyjścia za drzwiami w prawo / w lewo w górę

2. OBSŁUGA GAŚNIC I HYDRANTÓW

A. Grupy pożarów

Pożary ze względu na rodzaj materiału palnego zostały wg PN podzielone na grupy i oznakowane symbolami literowymi m.in. A, B, C. Takie samo oznakowanie posiadają środki gaśnicze dobrane do gaszenia poszczególnych grup materiałów. Symbole te umieszczone są na gaśnicach. Poszczególne litery oznaczają:

Grupa	Rodzaj palącego się materiału
A	**Ciała stałe pochodzenia organicznego, przy spalaniu których występuje zjawisko żarzenia (np. drewno, papier)**
B	**Ciecze palne i substancje stałe topniejące wskutek ciepła (np. rozpuszczalniki, topiące się tworzywa sztuczne)**
C	**Gazy palne (np. gaz miejski, propan-butan)**

B. Gaśnice

Cylindryczny zbiornik zaopatrzony w dźwignię uruchamiającą zawór lub zbijak patronu (znajdującego się wewnątrz zbiornika) z gazem napędowym.
Środek gaśniczy wyrzucany jest przez dyszę lub wężyk zakończony prądowniczką przy pomocy gazu obojętnego (azot lub dwutlenek węgla) lub pod własnym ciśnieniem.

Działanie gaśnicy można w każdej chwili przerwać przez zwolnienie dźwigni. Ze względu na swoją budowę (zasada syfonu) gaśnice prawidłowo pracują tylko w pozycji pionowej.

1	2	3

Przykładowe typy gaśnic ;
1, 2 - Proszkowe pod stałym ciśnieniem (z manometrem), 3 - proszkowa ze zbijakiem.

Miejsca usytuowania gaśnic oznakowane są znakiem:

Sposób użycia gaśnicy proszkowej z manometrem

- zerwać plombę i zawleczkę blokującą,
- skierować prądownicę na ognisko pożaru lub do pomieszczenia, w którym jest pożar,
- nacisnąć dźwignię zaworu – strumień proszku natychmiast wyrzucany jest z gaśnicy.

Sposób użycia gaśnicy proszkowej bez manometru

- zerwać plombę i zawleczkę blokującą,
- nacisnąć 1 raz dźwignię prądownicy – nabój z czynnikiem wyrzucającym (CO_2 lub azot) zostaje przebity i gaz jest wprowadzany do gaśnicy,
- odczekać ok. 4-5 sek; gaśnica jest gotowa do użycia,
- skierować prądownicę na ognisko pożaru lub do pomieszczenia, w którym jest pożar,
- nacisnąć dźwignię zaworu – strumień proszku wyrzucany jest z gaśnicy.

C. Hydranty wewnętrzne w budynku administracyjno-biurowym

Hydrant wewnętrzny jest to zawór zainstalowany na sieci wodociągowej obudowany szafką i wyposażony w wąż pożarniczy i prądownicę. Jest to sprzęt, który ma zastosowanie do lokalizacji pożarów w fazie początkowej i przeznaczony jest dla obsługi przez pracowników.

Na wyposażeniu budynku znajdują się hydranty wewnętrzne HW 52 z wężem płasko składanym w szafkach zainstalowanych na korytarzach i klatce schodowej (po jednym na każdej kondygnacji).

Widok hydrantu HW 52, z wężem płasko-składanym

Sposób użycia hydrantu

- otworzyć drzwiczki szafki hydrantowej,
- sprawdzić czy podłączony jest wąż i prądownica,
- wychylić bęben, na którym jest nawinięty wąż, na zewnątrz szafki,
- rozwinąć odcinek węża hydrantowego na pełną długość,
- odkręcić zawór wodny,
- skierować strumień wody na źródło ognia.

Uwaga! Obsługę hydrantu stanowią dwie osoby - pierwsza rozwija wąż, obsługuje prądownicę, druga pomaga rozwijać wąż i obsługuje zawór hydrantowy dawkując ilość wody. Wąż hydrantowy należy całkowicie rozwinąć dbając o to, by nie załamywał się, ani nie skręcał, ponieważ może to skutecznie przerwać przepływ wody.

Przed użyciem hydrantu w obrębie urządzeń elektrycznych należy wyłączyć prąd (wykorzystując do tego celu wyłącznik prądu – główny lub etażowy)!!!

Miejsca usytuowania hydrantów oznakowane są tablicami:

D. Podstawowe zasady gaszenia pożarów

- nie należy bez potrzeby otwierać drzwi i okien pomieszczeń, w których powstał pożar, ponieważ dopływ powietrza sprzyja rozwojowi pożaru,
- wchodząc do pomieszczeń objętych pożarem, zamknięte drzwi należy otwierać za pomocą drągów, kryjąc się za ściany i framugi,
- z podręcznym sprzętem gaśniczym należy dotrzeć możliwie jak najbliżej źródła ognia, a środek gaśniczy kierować na źródło ognia, a nie na płomienie,
- jeśli nie jest możliwe zbliżenie się do źródła ognia z uwagi na występujący dym, wysoką temperaturę, płomienie, należy proszek z gaśnicy (najlepiej kilku) przez lekko uchylone drzwi, (okna lub inne otwory), a następnie zamknąć drzwi (a także inne otwory, którymi do pomieszczenia może dostawać się powietrze),
- podczas gaszenia pożaru nie należy pozostawiać wokół siebie palących się lub niedogaszonych przedmiotów (w pomieszczeniu można przemieszczać się dopiero po wygaszeniu ognia w najbliższym otoczeniu),
- należy pamiętać o obserwowaniu oraz obronie wszystkich sąsiednich pomieszczeń, zarówno w pionie jak i w poziomie,
- ogień należy otaczać ze wszystkich stron i "wypychać" na zewnątrz pomieszczeń lub tam, gdzie nie ma przedmiotów palnych,
- nie wolno używać gaśnic do gaszenia płomieni na ludziach:

- ✓ jeżeli odzież zapaliła się na człowieku należy go szybko położyć twarzą zwróconą do podłoża (gdy się miota należy go skrepować/unieruchomić), a następnie tłumić płomienie dowolnym okryciem (można dodatkowo użyć wody),
- ✓ jeżeli odzież zapaliła się na nas, należy, nie czekając na reakcję osób znajdujących się w naszym otoczeniu, położyć się i własnym ciałem stłumić płomienie (doznamy poparzeń, ale mamy szansę przeżyć).

Technika gaszenia pożarów

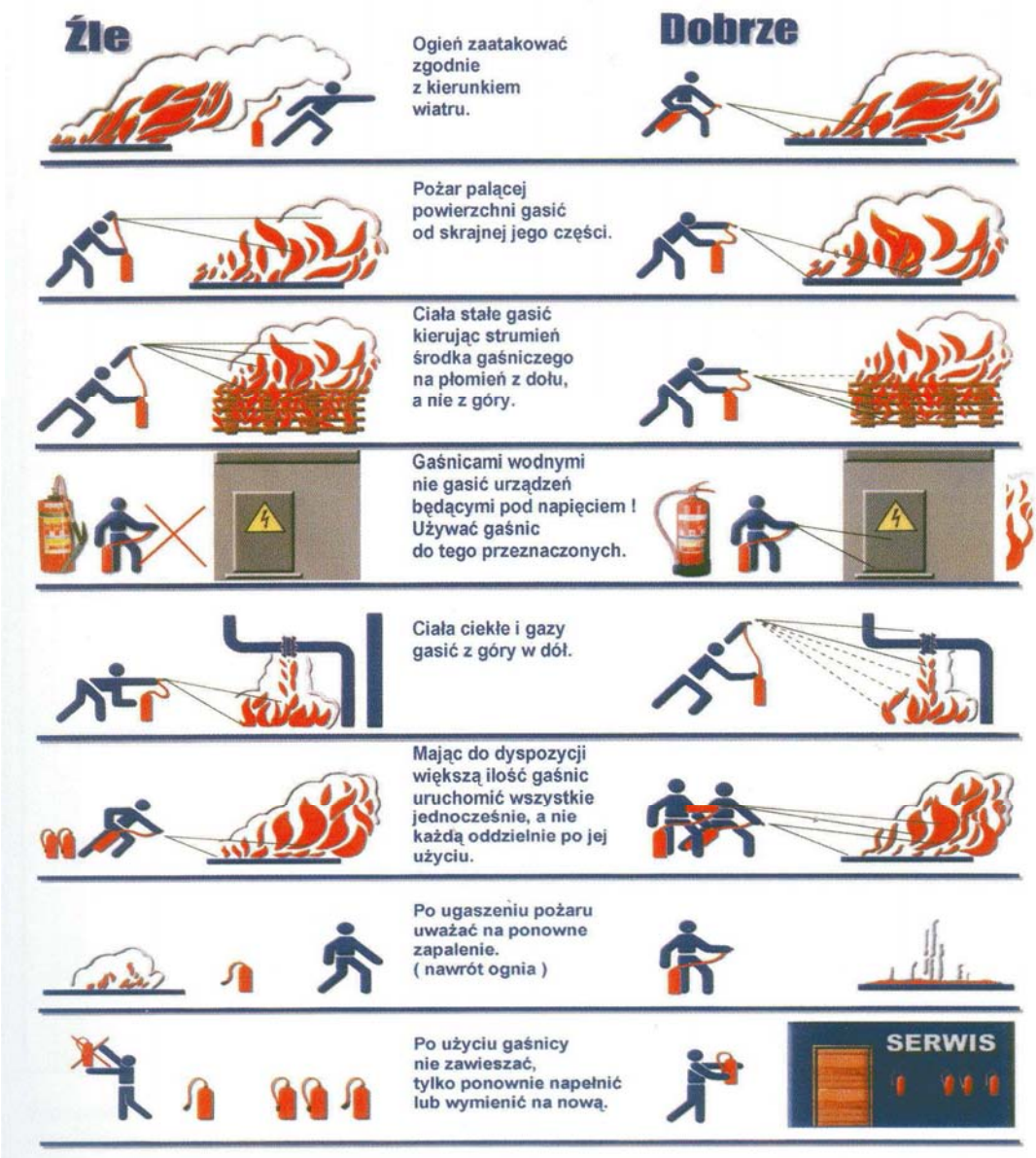

Organizacja i warunki ewakuacji w sytuacjach zagrożeń życia i zdrowia .

1. Nadrzędnym celem, któremu muszą być podporządkowane inne zadania, jest ratowanie życia ludzkiego. Każdy pracownik powinien dokładnie znać wszystkie drogi ewakuacyjne oraz możliwości wydostania się z pomieszczenia, w którym pracuje lub przebywa. Drogi ewakuacyjne są to korytarze, klatki schodowe, drzwi na drogach ewakuacyjnych, schody i wyjścia ewakuacyjne prowadzące na zewnątrz budynku lub do innej jego strefy.
2. W przypadku zagrożenia powodującego konieczność ewakuacji osób i mienia z obiektu decyzję wydaje osoba wyznaczona przez pracodawcę do wykonywania zadań w zakresie ewakuacji albo też osoba najstarsza funkcją lub osoba przez nią upoważniona, odpowiedzialna za bezpieczeństwo osób i mienia, znajdująca się aktualnie w budynku. Decyzja ta musi zawierać informacje o zakresie ewakuacji, sposobach i kolejności opuszczania obiektu.

3. Przed ogłoszeniem alarmu i rozpoczęciem ewakuacji należy ustalić:

    1) źródła zagrożenia, jego lokalizację, w przypadku pożaru - kierunek rozprzestrzeniania się ognia, dymów i gazów toksycznych będących produktami spalania,

    2) ilość osób bezpośrednio zagrożonych, przewidzianych do ewakuacji w pierwszej kolejności,

    3) stan fizyczny i psychiczny osób przewidzianych do natychmiastowej ewakuacji,

    4) ilość osób zagrożonych pośrednio, przewidzianych do ewakuacji w późniejszym terminie,

    5) drogi i kierunki ewakuacji.

4. Niezwłocznie powiadomić wszystkie osoby przebywające w budynku o powstałym zagrożeniu, jego charakterze oraz konieczności ewakuacji.

5. Alarm o niebezpieczeństwie i konieczności rozpoczęcia ewakuacji powinien być ogłoszony za pomocą gońców lub innych dostępnych środków łączności (np. telefon, radiotelefon).

Po ogłoszeniu alarmu, osoby prowadzące ewakuację kierują pracowników na korytarze, drogi, przejścia ewakuacyjne i kierują ich do wyjścia z budynku lub strefy zagrożenia. W pierwszej kolejności należy ewakuować pracowników z tych pomieszczeń i stref , w których powstało lub ujawniło się zagrożenie, a w przypadku pożaru, które znajdują się na drodze rozprzestrzeniania się ognia oraz z pomieszczeń, z których wyjście lub dotarcie do bezpiecznych dróg ewakuacyjnych może zostać odcięte przez pożar lub zadymienie. Przy zagrożeniu skażeniem chemicznym (np. katastrofa kolejowa cysterny , lub samochodu przewożącego materiały niebezpieczne), należy uwzględniać kierunek wiatru oraz potencjalne drogi rozprzestrzeniania się skażenia. Należy dążyć też do tego, aby wśród ewakuowanych w pierwszej kolejności były osoby o ograniczonej (z różnych względów) zdolności poruszania się. Natomiast zamykać strumień ruchu powinny osoby, które mogą poruszać się o własnych siłach.

6. Kierujący akcją wyznacza osoby odpowiedzialne za przebieg ewakuacji poszczególnych grup ewakuowanych. Ponadto ustala ewentualną potrzebę ewakuacji mienia, określając sposoby, kolejność i rodzaj ewakuowanego mienia. Ewakuacja mienia nie może odbywać się kosztem sił i środków niezbędnych do ratowania ludzi. Ewakuację mienia należy rozpocząć od najcenniejszych przedmiotów, urządzeń i dokumentacji.

7. Osoby wyznaczone do prowadzenia ewakuacji powinny ściśle współpracować z kierującym akcją i wykonywać jego polecenia.

8. W przypadku odcięcia dróg wyjścia dla ewakuowanych, znajdujących się w strefie zagrożenia, należy zebrać ludzi w miejscu najbardziej oddalonym od źródła zagrożenia i w miarę istniejących warunków ewakuować na zewnątrz, przy pomocy sprzętu ratowniczego, przybyłych jednostek ratowniczych.

9. Przy silnym zadymieniu (skażeniu chemicznym) dróg ewakuacyjnych należy poruszać się w pozycji nachylonej starając się trzymać głowę jak najniżej ze względu na to, że w dolnych partiach pomieszczeń i dróg ewakuacyjnych panować będzie mniejsze zadymienie. Usta i drogi oddechowe należy w miarę możliwości zasłaniać tkaniną zmoczoną w wodzie - sposób ten ułatwia oddychanie. Podczas ruchu przez silnie zadymione odcinki dróg ewakuacyjnych należy poruszać się wzdłuż ścian by nie stracić orientacji, co do kierunku ruchu.
10. Po zakończeniu ewakuacji należy w miarę możliwości dokładnie sprawdzić czy wszyscy pracownicy opuścili budynek.

Z chwilą przybycia jednostek ratowniczych, przede wszystkim - straży pożarnej w trakcie akcji ewakuacyjnej, kierujący ewakuacją zobowiązany jest do złożenia krótkiej informacji o przebiegu akcji - dowódcy przybyłej jednostki taktycznej straży pożarnej, a następnie podporządkowanie się poleceniom wydanym przez tegoż dowódcę.

Obowiązki osób przebywających w zagrożonym pomieszczeniu/ obiekcie na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego:

1. Przerwać natychmiast zajęcia i pracę.

2. Wyprowadzić pracowników na korytarze i przejścia oraz skierować ich do najbliższego wyjścia z budynku (Wyjście Ewakuacyjne).

3. W czasie trwania ewakuacji zachować ciszę i spokój.

4. Należy iść szybko, ale nie wyprzedzać innych aby nie powodować zamieszania.

5. Nie wolno zatrzymywać się, ani poruszać w kierunku przeciwnym do kierunku ewakuacji.

Ewakuacja i zjawisko paniki.

Szczególnego znaczenia nabiera zapobieganie skutkom paniki, której możliwość istnieje zawsze, nie tylko w przypadku powstania pożaru, wybuchu lub katastrofy, czy innego wypadku, ale i w przypadku niewielkiego zadymienia. Ludzie wchodzący w skład grupy ogarniętej paniką całkowicie tracą swoje indywidualne cechy osobowości i stają się elementem groźnego, niszczącego tłumu, który nie kieruje się żadnymi przesłankami logicznego myślenia i rzeczywistej oceny sytuacji. Grupa ogarnięta paniką może sparaliżować i uniemożliwić prowadzenie akcji ratowniczej i zorganizowanego działania. Może w ślepym instynkcie szukania ratunku spotęgować zagrożenie własne, ratowników i przyczynić się do innych groźnych wypadków. Przeciwdziałanie panice jest niezmiernie trudne. Dokonać tego mogą tylko ludzie o dużej indywidualności i autorytecie wśród ogarniętych paniką.

Przykładami środków przeciwdziałania panice są:

1) osobisty przykład,
2) zdecydowany nakaz,
3) wykazanie nierealności niebezpieczeństwa,
4) przeciwstawienie groźby większego niebezpieczeństwa,
5) zagrożenia użyciem siły,
6) użycie siły,
7) unieszkodliwienie przywódcy paniki.

Opanowanie tłumu ogarniętego paniką, prącego naprzód, jest bardziej możliwe do wykonania dla osób znajdujących się z tyłu tłumu, niż na jego czele. W czasie akcji ratowniczej najczęściej występują małe formy paniki, której ulegają grupy lub pojedyncze osoby, znajdujące się w rzeczywistym lub urojonym niebezpieczeństwie, zatracając poczucie rzeczywistości i podejmując nieprzemyślane, bezcelowe i niebezpieczne działanie, np. wyskakiwanie z okien czy chowanie się w trudno dostępnych miejscach. Przybycie ratownika z zewnątrz powoduje przekonanie, że zagrożenie nie jest niebezpieczne i istnieją drogi ratunku.

Obowiązki kierujących na wypadek ogłoszenia alarmu ewakuacyjnego.

1. Pracodawca lub inna wyznaczona osoba

1) zarządza przygotowanie pracowników do ewakuacji,

2) wydaje polecenie ewakuacji,

3) wyznacza osoby odpowiedzialne za ewakuację (odpowiednio przeszkolone),

4) wydaje polecenie ewakuacji mienia ruchomego, a w szczególności przedmiotów wartościowych, dokumentów, - w przypadku pożaru - materiałów łatwopalnych i wybuchowych z rejonów zagrożonych pożarem,

5) przed opuszczeniem budynku sprawdza czy wszystkie osoby zostały wyprowadzone,

2. Obowiązki pozostałych pracowników w przypadku ogłoszenia alarmu:
   1) natychmiastowego przerwania pracy,
   2) brania czynnego udziału w akcji ewakuacyjnej,
   3) wykonywania poleceń prowadzącego akcję ratowniczą.

Ewakuacja osób rannych ze strefy zagrożenia

Ewakuacja osób ze strefy zagrożenia do miejsca bezpiecznego jest czynnością najważniejszą podczas udzielania pierwszej pomocy. Należy naturalnie pamiętać o potrzebie zachowania własnego bezpieczeństwa podczas tej czynności. Ratownik podlega wtedy **różnym zagrożeniom, takim jak:**

- zawalenie,
- wybuch,
- płomienie,
- gazy toksyczne.

Stosownie do występujących zagrożeń należy stosować odpowiednie środki ochrony.

W zależności od warunków i obrażeń osób ewakuowanych można zastosować **następujące sposoby transportu:**

1. Chwyt Rauteka, który nadaje się szczególnie do ratowania osób z zagrożonych pomieszczeń, rur lub sztolni.

2. Ciągnięcie przy pomocy nóg. W niektórych sytuacjach, korzystnie jest zastosować metodę polegającą na tym, że ratujący kładzie się na plecach tak, by głowa poszkodowanego była między jego nogami. Następnie unosi głowę osoby ratowanej i jednocześnie podsuwa się możliwie głęboko pod poszkodowanego, tak by jego podgięte nogi podeszły pod pachy poszkodowanego. Ratownik przesuwa się do tyłu przy pomocy rąk, ciągnąc poszkodowanego swoimi nogami. Ten sposób transportu stosuje się tylko do miejsca, gdzie można zastosować inne szybsze metody.

3. Ciągnięcie przy pomocy chust, z których wykonuje się rodzaj opaski wokół klatki piersiowej (jak na obrazie). Dalej ratujący ciągnie ratowanego przy pomocy tak wykonanej opaski do miejsca, gdzie można zastosować do transportu koce lub nosze.

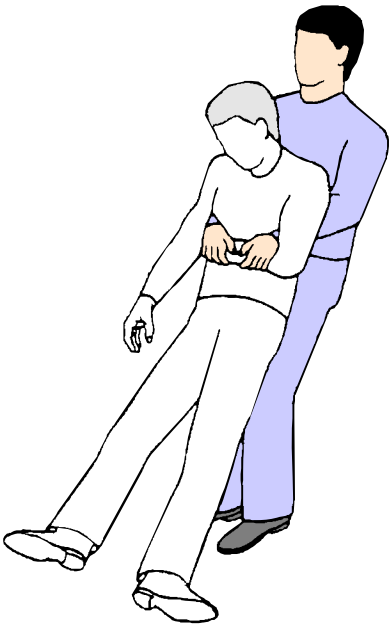

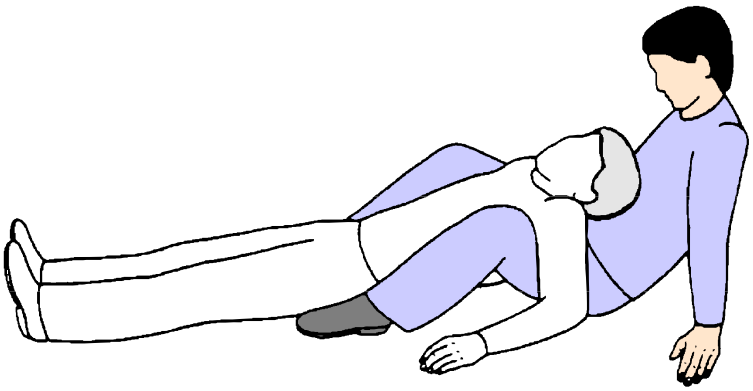

Przesuwanie przy pomocy nóg

Chwyt Rautek'a

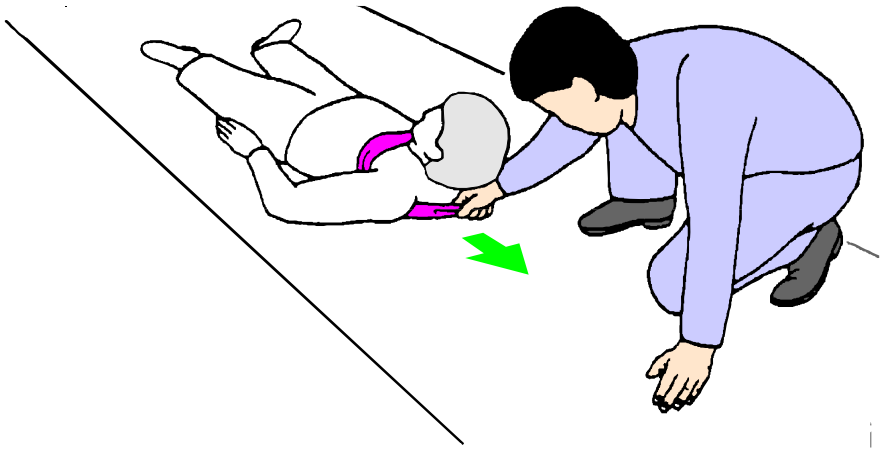

Ewakuacja przy pomocy chusty trójkątnej

Ważne uwagi:

Ratowanie poszkodowanych ze strefy zagrożenia jest najważniejsze. Ratownik musi wybrać i zastosować optymalną metodę transportu, uwzględniając stan poszkodowanego i występujące warunki oraz czas., jaki jest do dyspozycji.

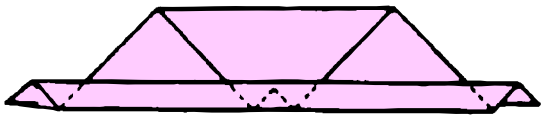

Zastosowanie pierścienia transportowego ułatwia przenoszenie poszkodowanego w pozycji pionowej przez wąskie przejścia co często ma miejsce podczas wypadków samochodowych, przez wąskie pomieszczenia lub po schodach.

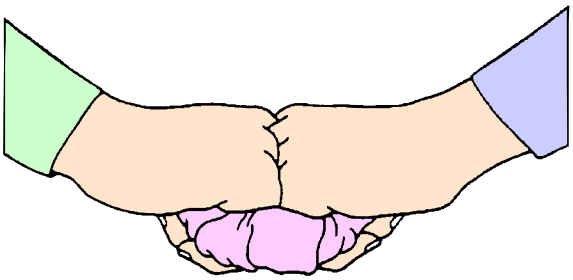

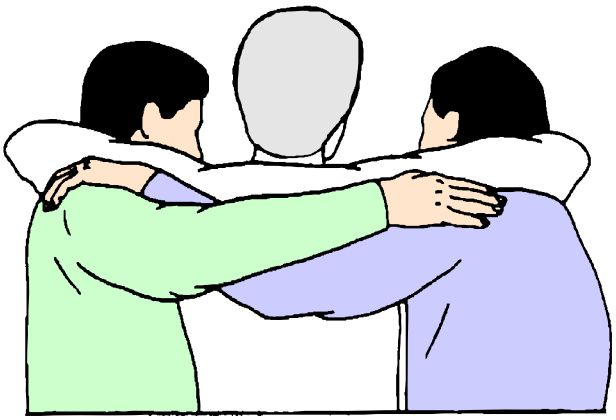

Przenoszenie przy pomocy pierścienia transportowego

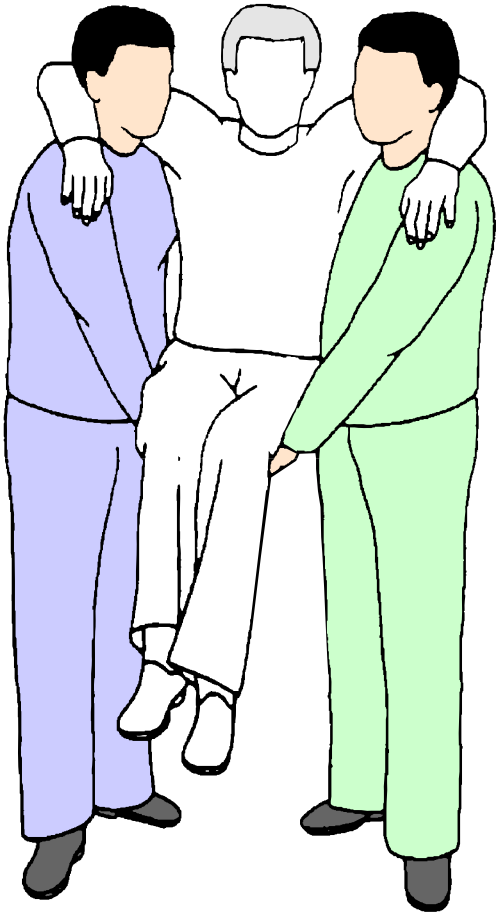

Ważne uwagi:

W przypadku zakleszczonych osób, wzywać należy zespoły ratownictwa technicznego. Przenoszenie poszkodowanych przy pomocy pierścienia ma szczególnie zastosowanie w wąskich pomieszczeniach i na schodach.

Przenoszenie w górę lub na dół

1. W przypadku gdy osoba ranna znajduje się na podwyższeniu (np. na murze lub na innej powierzchni podwyższonej w stosunku do otoczenie) i musi być zdjęta na dół przez jednego ratownika można zastosować chwyt pod pachami z jednoczesnym chwytem pod kolanami przy pomocy odpowiedniej taśmy. Osoba udzielająca pomocy chwyta ratowanego od tyłu pod pachami, przyciągając do siebie układa go w pozycji siedzącej, a następnie podnosi kolana rannego do góry i zakłada taśmę lub trójkątną chustę ratowniczą pod kolana. Przyciąga następnie ratowanego do siebie, tak aby cały ciężar osoby ratowanej przejąć na swoje kolana i tułów. Następnie osadza ostrożnie ratowanego na noszach, kocu ratowniczym lub podłodze.

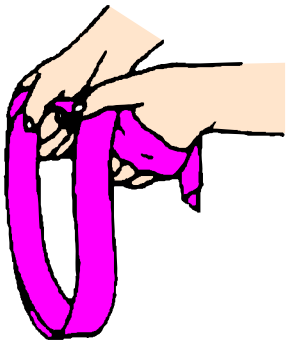

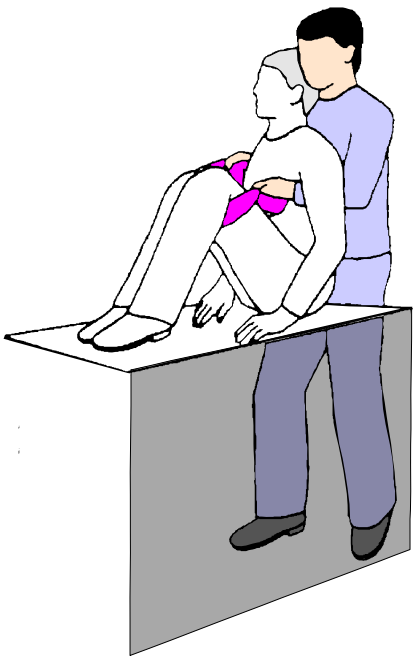

2. Jeśli osoba ranna znajduje się w zagłębiu lub wykopie do jej wydobycia powinny przystąpić dwie osoby (2 ratowników). Pierwszy ratujący chwyta rannego pod pachy (chwyt Rautka), a drugi pod nogi, podnosząc je tak wysoko, by plecy ratowanego spoczywały na piersiach pierwszego ratownika. Następnie można ratowanego przesunąć na bok zagłębienia (jeśli jest to możliwe).

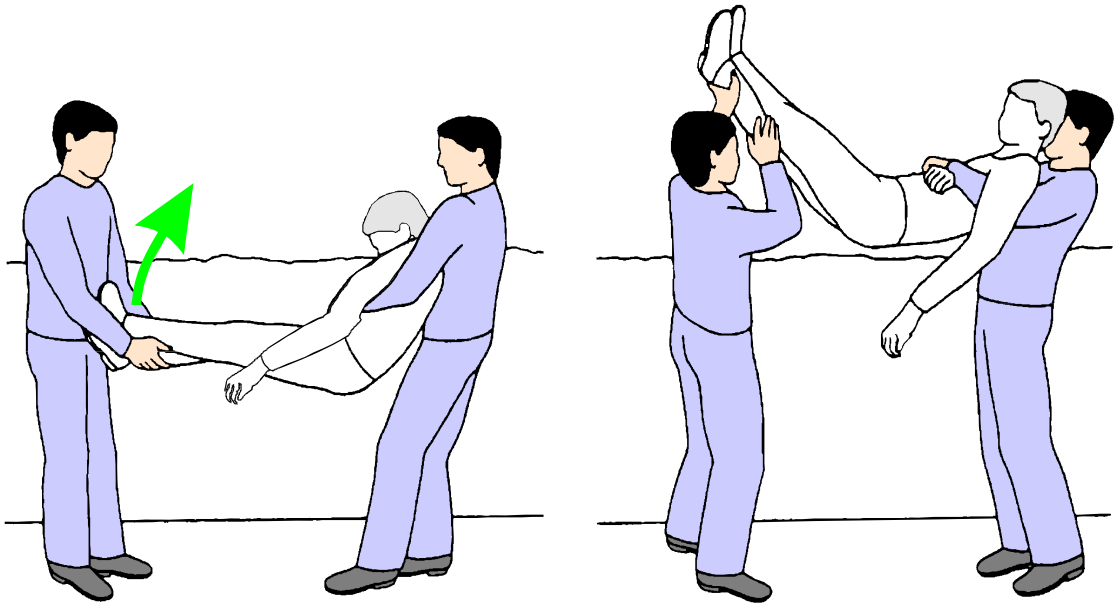

Podnoszenie z dołu do góry przy zastosowaniu chwytu Rauteka

Ważne uwagi:

Do wydobycia osoby poszkodowanej z zagłębienia niezbędne są co najmniej 2 osoby – 2 ratowników.

Chwyt transportowy (strażacki)

Chwyt ratowniczy strażacki umożliwia szybkie ewakuowanie osób ze strefy zagrożenia, które nie mogą jej opuścić o własnych siłach, a stan obrażeń to umożliwia. Chwyt ten pozwala na przenoszenie poszkodowanych po schodach, drabinach.

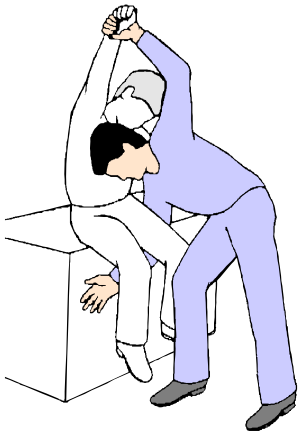

lub

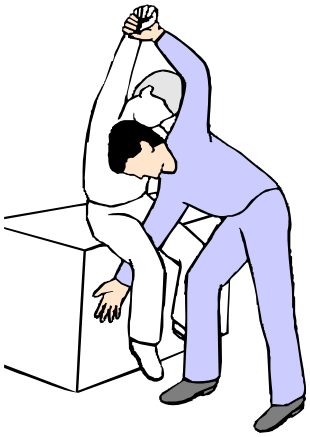

1.

- Chwycić za nadgarstek
- Nachylić się w stronę rannego
- Wyciągnąć rękę pod ciało

W przypadku ciężko rannego chwycić ręką za jedno udo

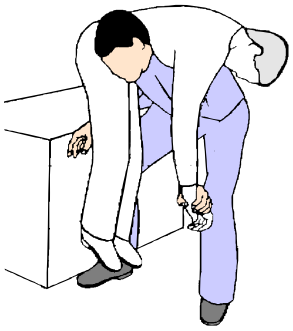

2.

- Objąć prawą ręką podudzia rannego
- Wciągnąć tułów na ramiona
- Wyrównać obciążenie

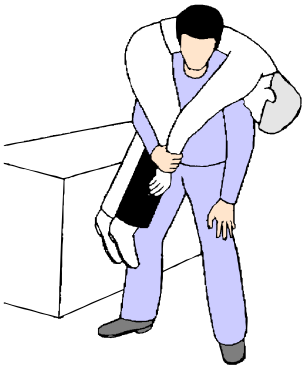

3.

- Prawą ręką chwycić za nadgarstek zwisającej ręki ratowanego
- Oprzeć wolną rękę na udzie i podnieść się

Ważne uwagi:

W przypadku zakleszczonych osób, wzywać należy zespoły ratownictwa technicznego. Przenoszenie poszkodowanych przy pomocy pierścienia ma szczególnie zastosowanie w wąskich pomieszczeniach i na schodach.

Przenoszenie ratowanych przy pomocy koca ratowniczego

1. Wkładanie koca ratowniczego pod poszkodowanego z boku:
   - ułożyć wzdłuż ciała poszkodowanego do połowy zwinięty koc,
   - obrócić poszkodowanego na bok,
   - podłożyć koc pod plecy osoby poszkodowanej, wtedy poszkodowanego należy obrócić na drugi bok,
   - koc zostaje rozciągnięty, a poszkodowany leży na plecach i można przystąpić do transportu.

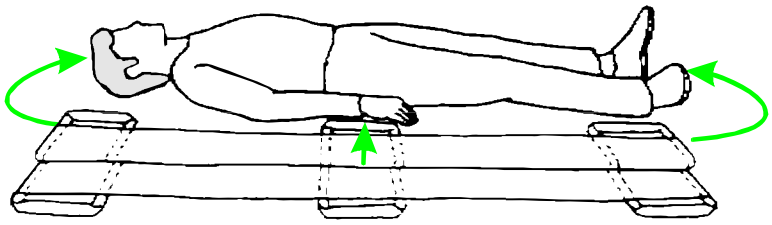

2. Wkładanie koca ratowniczego od strony głowy poszkodowanego:
   - koc jest poprzecznie w połowie zwinięty,
   - wsunąć zwiniętą część koca pod głowę poszkodowanego,
   - delikatnie unieść korpus poszkodowanego,
   - zwinięty koc przeciągną do lędźwi poszkodowanego,
   - następnie od okolicy lędźwi rozciągaj koc pod poszkodowanym,
   - położyć ponownie poszkodowanego.

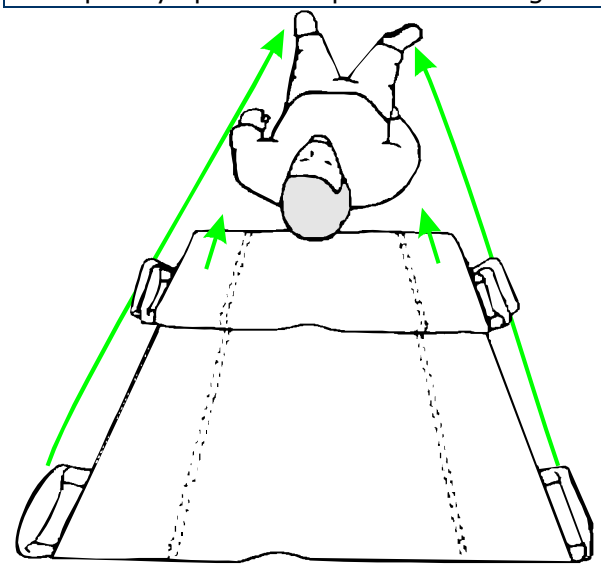

Transport poszkodowanego może być realizowany przez 3 osoby, jednak lepiej jest, gdy będzie to wykonywane przez 4 osoby.

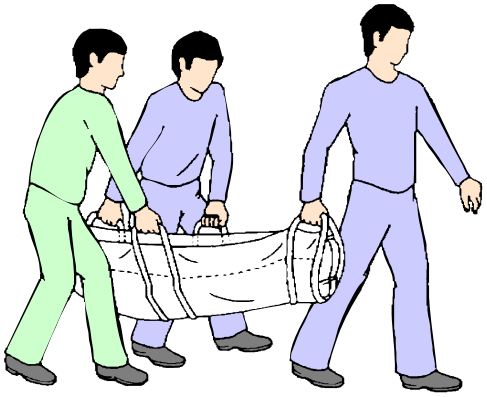

Transport poszkodowanego w kocu przez 3 osoby

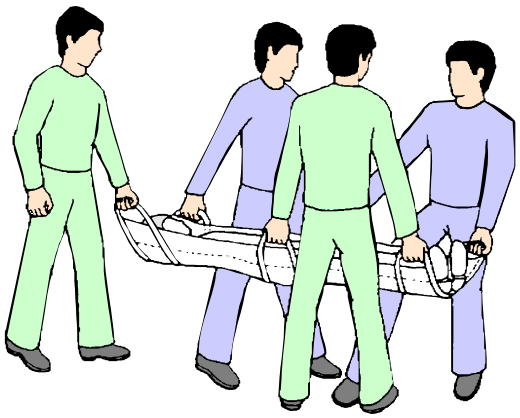

Transport poszkodowanego przy pomocy koca przez 4 osoby

Skrócona instrukcja postępowania dla osób ewakuujących się w sytuacjach zagorzeń życia i zdrowia

Aby ewakuacja mogła sprawnie przebiegać, osoby w niej uczestniczące muszą przestrzegać następujących zasad:

1. Zachować spokój, nie okazywać zdenerwowania.
2. Nie wszczynać zbędnych dyskusji lub kłótni z innymi osobami.
3. Podporządkować się zarządzeniom osoby kierującej ewakuacją.
4. Po opuszczeniu strefy zagrożonej pozostać na miejscu zbiórki osób ewakuowanych w celu ustalenia, ile osób już ewakuowano i ile może jeszcze pozostawać w strefie zagrożenia.